

Skoczeń, Marian

Plociana w Archiwum Narodowym we Francji

Notatki Płockie 37/2-151, 13-14

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PŁOCIANA W ARCHIWUM NARODOWYM WE FRANCJI

W Archiwum Narodowym w Paryżu (Archives Nationales) znajdują się dwie teczki poświęcone kontaktom kulturalnym Uniwersytetu Paryskiego (Sorbona) z Polską w l. 1909-1961, seria AJ/16 (Akademia w Paryżu), sygn. AJ/16/6989. Zawierają m.in. Raport Henri Mazeauda, Statuty i korespondencję Stowarzyszenia Francusko - Polskiego (Association France-Pologne) z lat 1920-1939, Statuty i Raport z działalności francuskiej Unii Przyjaciół Polski (Union Française des Amis de la Pologne) z lat 1921-1939, korespondencję, plakaty, wycinki z gazet Centrum Studiów Polskich w Paryżu i Biblioteki (Centre detudes polonaises de Paris et Bobliothegue) z lat 1935-1946 oraz korespondencję różną z lat 1919-1958.

Należy podkreślić, że zawartość obu teczek nie była dotąd przez nikogo wykorzystywana. Wśród tych materiałów znajdują się dwa listy napisane przez polskie rodziny z regionu płockiego z ofertą pracy wakacyjnej dla francuskich studentów (konwersacja w języku francuskim z dziećmi), z których jeden, według źródeł, spotkał się z reakcją we Francji. Jest to list ziemianki Jadwigi Cieslińskiej z miejscowości Bożowo k. Sierpca. Stanowi on ciekawy przyczynek obyczajowy środowiska ziemiańskiego w Polsce lat międzywojennych, a szczególnie Mazowsza Płockiego. Z tego względu dokonałem jego fotokopii i tłumaczenia na język polski oraz listów będących reakcją Konsula francuskiego w Polsce i Sekretarza Instytutu Studiów Slawistycznych w Paryżu, z myślą o ich publikacji w kwartalniku "Notatki Płockie".

Marian Skoczeń, Paryż

OFERTA SPĘDZENIA WAKACJI NA WSI W POLSCE

Ofertę kierujemy do młodej Francuzki pragnącej odpocząć na wsi, daleko od gwaru, w wspaniałych warunkach klimatycznych i żywieniowych, ale która pokryłaby koszty podróży i chciałaby przez cały czas pobytu trzy godziny dziennie rozmawiać po francusku z dziesięcioletnim chłopcem i jedenastoletnią dziewczynką. W zamian osoba ta otrzymałaby bez wydania jednego grosza: mieszkanie, wyżywienie, pranie i inne usługi. Mieszkanie składa się z jednego pokoju w domu gospodarzy na poddaszu (jeden z dwóch pokoi gościnnych), ze skromnego umeblowania, elektryczności, ogrzewania i telefonu.

Jest wymagane, aby młoda osoba miała solidne wychowanie

moralne, wykształcenie, dobre zdrowie i kochała dzieci. Te są wesole i inteligentne. Wymaga się również i to jest bardzo istotne dla tej młodej osoby, aby lubiła wies i piękno natury, bowiem poza życiem rodzinnym, pracami w polu i w gospodarstwie oraz obcowaniem z piękną naturą rozrywki są rzadkie.

Młoda osoba może być katoliczką lub protestantką.

Posiadłość rodziny, która składa ofertę znajduje się m. Sierpcem a Płockiem i jest położona nad małą rzeką Skrwą. Dobra te obejmują 350 ha, są oddalone 22 km od Sierpca i 25 km od Płocka. Można się kąpać w dole rzeki od zapory krochmalni, a z drugiej strony łowić ryby. Obydwa brzegi rzeki należące do posiadłości są oddalone od domu 500 m. Dobra rozciągają się na równinie ok. 100 m wzdłuż rzeki.

Ziemia jest piaszczysta, klimat ciepły i suchy, noce zimne. Woda pitna pochodzi z ujęcia źródłanego, jest pierwszej jakości. Żywność jest zdrowa, specjalnie zajmuję się tym gospodyni domu. W posiadłości jest samochód, lecz w tym sezonie nie ma częstych wyjazdów do miasta, ponieważ jest to okres żniw i zasiewów. Jest również motorower. Kościół i filia poczty są z odległości 2,5 km od domu. Inni wielcy właściciele ziemscy mieszkają w promieniu 10 km i mówią po francusku.

Co do właścicieli dóbr, mają w zasadzie mówić mało, nie zna języka francuskiego w, przeciwnie - matka i dwoje dzieci rozmawiają w tym języku. Podczas dwóch miesięcy wakacji rodzice są bardzo zajęci pracami polowymi, w gospodarstwie i prowadzeniem domu. Rozumie się, że poza trzema godzinami przeznaczonymi na konwersację z dziećmi w języku francuskim, młoda osoba będzie mogła dowolnie dysponować swoim czasem.

Rodzina, o której mowa jest katolicka, ludzie wykształceni i dystyngowani; dobry ton i prostota są ich regułą.

Aby przybyć na miejsce, trzeba jechać przez Warszawę. Bilet 2-giej klasy z Paryża do Warszawy kosztuje 186 zł (ze zniżką) i 207 zł (bez zniżki) - z Warszawy do Sierpca w 2-giej klasie kosztuje 15 zł. W 3-ciej klasie ceny są niższe o 30%. Wystarczyłoby kupić bilet z Paryża do Warszawy, Francuz, rodzice i przyjaciele rodziny oczekiwaliby na tę młodą osobę na dworcu i zajęliby się nią aż do miejsca przeznaczenia.

Francuzka pragnąca skorzystać z powyższej oferty powinna się skierować do pani Jadwigi Cieslińskiej

dobra Cieslin
poczta Bożowo
k. Sierpca (Polska)
Warszawa, 17 maja 1933 r.

OFFRE POUR PASSER SUR GRANDES TERRES
A LA CAMPAGNE EN POLOGNE.

Cette offre s'adresse à une jeune fille Française désireuse de passer sa vacances en compagnie, loin de tous les soucis de la ville et de la courtoisie assésantes, mais qui voudrait à se charger les frais de voyage aller et retour et qui accepterait de consacrer tous les jours, à heures non précises, avec un garçonnet de 10 ans et une fillette de 11 ans 1/2 en participant aux jeux et amusements de ces deux enfants. En retour, cette jeune fille recevrait dans bonne chambre le logement, la nourriture, le blanchissage et le service. Le logement se compose d'une chambre, dans la maison des maîtres, au premier étage tout très claire, d'une des 2 chambres d'auç., meublement simple, électrique, chauffage, téléphone.

Il faut que la jeune fille soit de solide éducation morale, intelligente, se bonne santé et qu'elle aime les enfants. Ceux-ci sont gais et intelligents. Il faut aussi, et c'est un point important pour cette jeune fille, qu'elle aime la campagne et la belle nature car, en dehors de la vie de famille, des travaux des champs et de la ferme et de la fréquentation de la belle nature, les distractions sont rares.

Cette jeune fille peut être catholique ou protestante.

La famille qui fait cette offre, a une propriété entre SIERPCZ et PŁOCK, sur la petite rivière SKRWA. Le domaine de 350 hectares est à 22 Kilom. de SIERPCZ et à 25 Kilom. de PŁOCK. On peut se baigner dans la rivière SKRWA en aval du barrage de "Krochmalnia" - et jusqu'au barrage on peut pêcher. Les deux rivières forment partie de la propriété et la rivière tenant qui longe la rivière de "Krochmalnia". Le domaine s'étend sur un plateau à 500 m. de la maison d'habitation. Le domaine possède une maisonnette, mais, à cette saison on va rarement à la ville, car c'est l'époque des moissons et des semailles, et il y a aussi une "Krochmalnia" et le Bureau de poste auxiliaire sont à 5 Kilom. de la maison d'habitation. Les autres propriétés voisines sont à 10 Kilom., etc y par la France.

Quant aux propriétés de la famille, la mari, généralement peu usagé, ignore le français; par contre, la mère et les 2 enfants peuvent parler français pendant les 3 mois de vacances les parents sont très absorbés par les travaux des champs, de la ferme et par la conduite de la maison. Il est bien entendu, qu'un éphère des 3 heures contractées aux enfants pour passer avec eux en français, la jeune fille en vacances devra consacrer de son temps comme bon lui semblera, à la conversation et à l'entretien de la famille, et surtout à l'éducation, le bon ton et la simplicité étant de règle dans une

Pour se rendre sur place, il faut passer par VARSOVIE. Le billet en 2-ème classe entre de PARIS à VARSOVIE. Le prix du billet Paris/Varsovie est de 186 francs. Le billet de VARSOVIE à SIERPCZ le 2-ème classe coûte 15 francs. Il faut donc acheter un billet de PARIS à VARSOVIE, un français, par lequel il faudrait de la famille, attendrait la jeune fille à la gare et s'occuperait d'elle jusqu'à destination.

La Française désireuse de profiter de la présente offre devra s'adresser à Madame Hedwiga CIESLIŃSKA, Pologne CIEŚLIN, Petite POLONE, sur SIERPCZ. /POLOGNE.

Varsovie, le 17 mai 1933.

KONSUL FRANCJI DO SEKRETARZA UNIWERSYTETU PARYSKIEGO

CONSULAT DE FRANCE
A VARSOVIE

REPUBLIQUE FRANÇAISE

MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

PARIS, le 18 mai 1933.

*à l'attention de M. le Secrétaire
à Paris de 1933-1934*

Monsieur le Secrétaire,

J'ai l'honneur de vous faire parvenir, sous ce pli, une offre d'emploi, en deux exemplaires, émanant d'une famille polonaise, qui pourra intéresser quelques étudiants de l'Université de PARIS.

S. P. 1.

Il va sans dire que ces pièces vous sont transmises sans garantie de la part du Consulat.

Après, Monsieur le Secrétaire, l'assurance de ma parfaite considération,

Le Consul de France

M. Denis

Monsieur le Secrétaire
de l'Université de Paris
à PARIS

Warszawa, 18 maja 1933 r.

Pan Sekretarz,
Mam zaszczyt przesłać Panu list z ofertą pracy w dwóch egzemplarzach pochodzący od polskiej rodziny, który powinien zainteresować niektórych studentów Uniwersytetu w Paryżu.

Akta te oczywiście są przekazane bez gwarancji ze strony Konsulatu.

Proszę przyjąć Panie Sekretarzu wyrazy wielkiego poważania.

Konsul Francji

SEKRETARIAT SEKCJI POLSKIEJ INSTYTUTU STUDIÓW SŁAWISTYCZNYCH DO REKTORA UNIWERSYTETU W PARYŻU

Paryż, 22 czerwca 1933

Panie Rektorze,

Pan Zalewski, Sekretarz Sekcji Polskiej Instytutu Studiów Sławistycznych zbadał złożone oferty pracy pochodzące od polskich rodzin, które zostały skierowane do Konsula Francji w Warszawie. Wszystkie są interesujące i przesłaliśmy je do Pana Grappin, profesora języka polskiego w Szkole Języków Wschodnich.

Młody student pierwszego roku Szkoły Języków Wschodnich, pan Jegon, skontaktował się z panią Ewą Rudzińską z miejscowości Lekki, lecz my nie wiemy jak zakończyły się te rozmowy.

Co do innych, żaden kandydat nie zgłosił się. Co do ostatniego listu pan Zalewski zaznaczył, że nie ma nadziei dla pani Cieślińskiej (dobra Cieśliń), która pokryje koszty pobytu w czasie wakacji, lecz która nie opłaci podróży.

Zechćcie przyjąć Panie Rektorze wyrazy mojego wielkiego uznania

Sekretarka

M. Denis

List pani Rudzińskiej nie zachował się w aktach (przypis MS).

Monsieur DENIS
Secrétaire
Institut d'Études slaves
M. DENIS, 10 rue de Valenciennes
Paris (10e)
Professeur de l'École de France
à Paris
M. DENIS, 10 rue de Valenciennes
Paris (10e)
Professeur de l'École de France
à Paris
M. DENIS, 10 rue de Valenciennes
Paris (10e)
Professeur de l'École de France
à Paris
M. DENIS, 10 rue de Valenciennes
Paris (10e)
Professeur de l'École de France
à Paris

UNIVERSITÉ DE PARIS
INSTITUT D'ÉTUDES SLAVES
10 rue de Valenciennes, PARIS (10e)
Téléphone: 20 00 00
C. C. 10 00 00
Paris, le 22 Juin 1933

Monsieur le Recteur
de l'Université de
PARIS

Monsieur le Recteur,
M. ZALESKI, Secrétaire de la Section polonaise de l'Institut d'Études slaves, a examiné les offres d'emploi émanant de familles polonaises et que vous avait adressées le Consulat de France à Varsovie. Il les a toutes intéressantes, et nous les avons fait parvenir à M. GRAPPIN, professeur de polonais à l'École des Langues orientales.

Un jeune étudiant de l'ère année de l'École des Langues orientales, M. JEGON, s'est mis en rapport avec Mme Ewa RUDZIŃSKA de Lekki, mais nous n'avons pas encore eu si les pourparlers ont abouti.

Pour les autres, aucun candidat ne s'est présenté. Pour la dernière, M. ZALESKI ne fait remarquer qu'il n'a guère d'espoir pour Mme CIEŚLIŃSKA (Domino Gosiń), qui, si elle paye les frais de séjour de vacances, ne paye pas les frais de voyage.

Veuillez agréer, Monsieur le Recteur, l'assurance de ma haute considération.

La Secrétaire

M. Denis